

Ернал Філо,
Надзвичайний і Повноважний Посол
Республіки Албанія в Україні

«АЛБАНІЯ ТВЕРДО СТОІТЬ ПЛІЧ-О-ПЛІЧ З УКРАЇНОЮ»

— Ваша Високоповажносте, прийміть наші вітання з нагоди заснування Посольства Албанії в Україні — першого дипломатичного представництва, відкритого після 24 лютого 2022 року, а також нашу вдячність за незмінну підтримку, яку Албанія надає Україні з початку повномасштабного російського вторгнення. Пане Посол, поділіться своїми першими враженнями від України та досвідом створення дипломатичної місії.

— Дякую за ваші теплі слова. Для Албанії велика честь відкрити представництво в Україні в такий вирішальний момент історії. Моє перше враження від України — це нація, яка проявляє неабияку стійкість, силу та непохитну рішучість перед лихом. Хоробрість українського народу справді надихає, а його відданість захисту свого суверенітету та демократичних цінностей глибоко відлунює в Албанії. З іншого боку, за короткий час моєї каденції на посаді посла я побачив напрочуд красиву країну з давньою історією та зустрів надзвичайно люб'язних і гостинних людей. Загалом Україна — чудова держава, де чимало освічених і розумних жителів. Від Софії Київської до майдану Незалежності — місто вдихає історію і видихає сучасність. Київ не може не справити враження! Архітектура, ритм життя під час війни, місця сили та натхнення — усе тут наповнене особливою енергією, яка ні в киян, ні в гостей міста ні на мить не залишає сумнівів у перемозі.

Посол Албанії Ернал Філо вручає Вірчі грамоти Президенту України Володимирі Зеленському
Albanian Ambassador Ernal Filo presents Credentials to Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy

Відкриття Посольства Албанії в Україні
Opening of the Embassy of Albania in Ukraine

Зауважу й те, як мої колеги з Міністерства закордонних справ України та ГДІПу в перші дні мого прибуття до чудового міста Києва відразу прийшли на допомогу, посприявши в пошуку найкращого житла та залагодженні багатьох формальностей.

Заснування дипломатичної місії в умовах активного конфлікту було непростим завданням, але наше віддане прагнення зміцнити албансько-українські відносини варте всіх зусиль. Тепле прийняття з боку української влади та громадянського суспільства підтвердило міцну дружбу між нашими народами. Нашу присутність у Києві ми розглядаємо як свідчення непохитної підтримки з боку Албанії свободи, незалежності та європейського майбутнього України.

Відкриття Посольства ознаменовує те, що Албанія започаткувала нову главу двостороннього партнерства, звівши міст між Тираною та Києвом для якнайтіснішої співпраці задля досягнення спільних цілей.

— 21 січня 2025 року Україна та Албанія підписали Угоду про довгострокове співробітництво та підтримку. Які нові перспективи цей документ відкрив для співпраці наших держав?

— Албанія, держава-член НАТО, засудила російську агресію і запровадила санкції проти Москви за повномасштабне вторгнення в Україну, яке почалося в лютому 2022 року. Тирана запропонувала й іншу допомогу, зокрема надала прихисток українським громадянам.

На початку 2024 року в Тирані відбувся саміт щодо України, в якому взяли участь лідери шести держав Західних Балкан і Молдови. Президент України Володимир Зеленський відвідав цю зустріч, яку зініціював Прем'єр-міністр Албанії Еді Рама.

Угода знаменує значний крок уперед у наших двосторонніх відносинах. Вона створює структуровану основу для співпраці у сфері безпеки, обміну розвідданими та військово-технічної допомоги. З огляду на членство Албанії в НАТО та прагнення України до євроатлантичної інтеграції, ми сприймаємо угоду як можливість посилити обороноздатність України через спільні навчання, обмін знаннями та матеріально-технічну підтримку.

Албанія надавала Україні військову та гуманітарну допомогу з початку повномасштабного вторгнення та надалі підтримуватиме її протягом десятирічного строку дії угоди. Албанія також зробить свій внесок у коаліцію винищувачів.

Президент України Володимир Зеленський і Міністр з питань Європи та закордонних справ Албанії Іглі Хасані
President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy and Minister for Europe and Foreign Affairs of Albania Igli Hasani

Окрім військового напрямку, угода сприяє ще й стратегічній співпраці у сфері кібербезпеки, протидії гібридним загрозам і зміцненню регіональної стабільності. Вона відображає тверду відданість Албанії бути пліч-о-пліч з Україною не лише в її безпосередній боротьбі за суверенітет, а й у гарантуванні довгострокової безпеки та стабільності.

— 2024 року Міністерство оборони Албанії оголосило та розпочало втілення планів щодо оновлення галузі виробництва озброєнь держави та пошуку інвесторів і партнерів для досягнення цієї мети. Розкажіть, будь ласка, про вплив цього курсу на співпрацю між українськими та албанськими підприємствами оборонно-промислового комплексу.

— Сьогодні ми переживаємо унікальні події, які охоплюють увесь світ: спроби відтворення нових геостратегічних альянсів виводять на перший план питання безпеки, і ми маємо бути до цього максимально підготовлені. З-поміж пріоритетів Уряду — формування вітчизняної оборонної промисловості. Албанія має потенціал, щоби розвинути цю галузь і стати експортером

військової продукції в межах десятиліття. Наше прагнення — створити власну оборонну промисловість. Ми чудово знаємо, як її було зруйновано. Нині в нас є умови й можливості побудувати галузь, яка протягом цього десятиліття не лише відновить утрачений актив Албанії — актив саме цього сектору, а й відкриє потенціал для фінансових прибутків, які можна буде реінвестувати у Збройні сили та життя держави. Зараз ми спеціально створили для цього команду. Ми не обмежимось інвестиціями в оборонну галузь, а й повертатимемо вкладені кошти за допомогою виробництва. Упродовж цього десятиліття станемо державою-експортером військової продукції. Це наша мета, і ми до неї йдемо, що демонструють переговори з великими міжнародними компаніями, зацікавленими в тому, щоб долучитися до нас у цій справі. Ми також маємо на меті за допомогою оборонної галузі створити привабливу базу для молодих фахівців, які не лише залишаються в країні, а й повертаються з-за кордону.

Модернізація оборонної промисловості Албанії відповідає ширшим цілям європейської безпеки, й Україна відіграє важливу роль у цій трансформації: вона є цінним партнером завдяки своєму значному досвіду в оборонній промисловості, зокрема у виробництві бронетехніки, артилерійських систем і безпілотних технологій. Ми напрацьовуємо та розбудовуємо партнерства для нової військової промисловості, бо такий зараз час, і плануємо створити в Албанії виробничу базу для інструментів, транспортних засобів, зброї та безпілотників. Як сказав наш Прем'єр-міністр Еді Рама, в Албанії буде база.

Албанські й українські оборонні підприємства вже ведуть переговори щодо спільних виробничих ініціатив, передання технологій і співпраці у межах ланцюга постачання. Наші оборонні галузі можуть доповнювати одна одну, а надто у виробництві боєприпасів і модернізації військової техніки до стандартів НАТО. Зміцнення цих зв'язків піде на користь обом державам і сприятиме регіональній безпеці.

— Албанія впевнено просувається до того, щоб зрештою стати членом Європейського Союзу: нещодавно розпочалися офіційні переговори про вступ і було відкрито перші розділи. У березні 2025 року повідомляли, що Албанія поділилася з українськими урядовцями досвідом переговорів, який здобула під час скринінгу 2023 року.

Розкажіть, будь ласка, детальніше про те, як Україна й Албанія підтримують одна одну в подоланні викликів, із якими ми стикаємося на нашому спільному європейському шляху.

— Ми прогнозуємо, що процес ратифікації триватиме два роки та завершиться 2030-го за столом ЄС. План дуже чіткий. Ми прагнемо досягнути остаточного успіху в переговорах до 2027 року і щодня над цим працюємо. Упродовж року хочемо відкрити всі розділи. Немає жодних перешкод, оскільки ЄС відчинив двері — уперше після багатьох років, коли вони були зачинені. Можливості відкрито, і вступ до ЄС заради спільних стратегічних інтересів набув конкретики. Це зумовлено нашою роботою, і вона має бути безперервною. Паспорт ЄС впливає з членства. Ніхто нас не зупинить. Віримо, що 11 травня отримаємо необхідний результат для поступу цього процесу. Будь-яке коливання може мати наслідки, пов'язані з іншою динамікою, через що двері знову можуть зачинитися.

Тирана готується до саміту Європейської ради 16 травня, в якому візьмуть участь лідери держав ЄС, а також Президент України Володимир Зеленський. Саміт є значною подією для Албанії та високою оцінкою її ролі в регіоні. Приймати європейських лідерів — велика відповідальність для нашої країни. Ця зустріч є вагомою для зміцнення зв'язків Албанії з ЄС у регіоні, який для цієї організації стає дедалі важливішим.

Албанія твердо переконана, що законне місце України — в Європейському Союзі. Як держава, що проходить шлях вступу до ЄС, ми розуміємо складнощі та виклики цього процесу і готові ділитися досвідом, щоби допомогти Україні ефективно рухатися вперед.

Наша влада вже надала українським урядовцям інформацію про інституційні реформи, антикорупційні заходи й узгодження із законодавством ЄС. Ми також сприяємо прямій співпраці між нашими міністерствами та органами, що відповідають за євроінтеграцію, з метою прискорення цього процесу. 17 січня 2025 року в Києві Віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України — Міністерка юстиції України Ольга Стефанішина та Міністр з питань Європи та закордонних справ Албанії Іглі Хасані підписали Меморандум про співробітництво між Україною та Республікою Албанія у сфері євроінтеграції та процесі вступу до ЄС. Документ закладає

основу для тіснішої взаємодії за відповідним напрямом, відображає поточний стан переговорів обох держав щодо набуття повноправного членства в ЄС і має на меті посилити співпрацю у сфері європейської інтеграції. Меморандум охоплює такі основні напрями, як обмін досвідом у веденні переговорів щодо вступу до ЄС; впровадження реформ у галузі верховенства права, судової реформи та боротьби з корупцією; розвиток цифрової трансформації, декарбонізації та екологічних ініціатив.

Албанія та Україна поділяють європейське бачення, і разом ми працюватимемо над подоланням перешкод і просуванням до повноправного членства в ЄС.

У центрі: міністри закордонних справ України й Албанії Андрій Сибіга та Іглі Хасані
In the centre: Foreign Ministers of Ukraine and Albania, Andrii Sybiha and Igli Hasani

— Розкажіть, будь ласка, про динаміку економічних і торговельних відносин між нашими державами. Які галузі, товари та послуги відіграють важливу роль у цьому контексті?

— Політичні й дипломатичні відносини між Республікою Албанія та Україною перебувають на найвищому рівні, вирізняються міцною взаємною підтримкою та спільними стратегічними цілями. Настав час розкрити весь потенціал нашої економічної співпраці. Посольство Албанії активно працює над зміцненням комерційних зв'язків і сприянням діловому партнерству між нашими державами.

До війни основою торговельних відносин були сільське господарство, енергетика, будівельні матеріали та туризм. Обсяг торгівлі між Албанією та Україною сягає майже 40 мільйонів доларів США. Основа експорту з України до Албанії — чорні метали, зернові культури, жири та олії, тютюн. Натомість основними товарами, що їх експортують з Албанії, є овочі, чорні метали, горіхи та взуття. Водночас показники співпраці у сфері туризму щороку зростають.

Однак війна спричинила значні проблеми, порушивши ланцюги постачання та інвестиційні можливості. Попри ці труднощі, є значний потенціал для зростання в кількох секторах, зокрема фармацевтиці, сільському господарстві та виробництві харчових продуктів. Албанські компанії дедалі більше зацікавлені у виході на український ринок, а український бізнес розглядає Албанію як ворота до Західних Балкан.

Водночас бюрократичні складнощі й досі перешкоджають розширенню торгівлі й інвестицій. Посольство тісно взаємодіє з урядами обох держав задля усунення регуляторних бар'єрів, спрощення торговельних процедур і створення сприятливіших умов для ділової співпраці. Ми впевнені, що спільно зможемо посилити економічні взаємини, які відповідатимуть потужності нашого політичного партнерства.

— У лютому 2025 року прем'єр-міністри України Денис Шмигаль та Албанії Еді Рама обговорили подальші санкції проти росії та заходи для протидії її «тіньовому флоту». Прокоментуйте, будь ласка, перспективи цих зусиль.

— Албанія з перших днів цієї жорстокої і несправедливої війни непохитно підтримувала Україну. Наша позиція незмінна: агресія Росії має отримати рішучу відсіч, і ми й далі допомагати-мемо Україні всіма можливими способами.

Прем'єр-міністр Еді Рама активно підтримує Україну на міжнародній арені, демонструючи сильне лідерство в тому, щоб Албанія залишалася в авангарді європейських зусиль щодо притягнення Росії до відповідальності. Його віддану підтримку України — і політичну, і практичну — ілюструє проактивна позиція Албанії щодо застосування санкцій.

Під час переговорів обидва прем'єр-міністри наголосили на потребі посилити заходи проти «тіньового флоту» Росії, який використовують для обходу санкцій і фінансування війни. Албанія

тісно співпрацює з Україною та її партнерами, щоб поліпшити морський нагляд, посилити механізми правозастосування та запобігати тому, щоб російські суб'єкти під санкціями використовували міжнародні лазівки.

І питання не лише в економічних обмеженнях — це стосується правосуддя й безпеки. Албанія й надалі відіграватиме роль у забезпеченні того, щоб санкції залишались ефективними, а Україна отримувала необхідну для перемоги підтримку.

— Влада Албанії неодноразово заявляла про готовність держави брати участь у процесі відбудови України. Які плани та проекти вже розроблено в цьому контексті? Які регіони та сфери відновлення становлять найбільший інтерес для Албанії?

— Прагнення Албанії долучитися до відновлення України — це не просто політична позиція. Річ у глибокій солідарності й історичній дружбі між нашими народами. Від самого початку війни Албанія була поруч з Україною, надаючи гуманітарну допомогу та прихисток біженцям, підтримуючи зусилля з відбудови.

6 березня 2022 року російська агресія зачепила й нашу домівку: її сили зруйнували Почесне консульство Республіки Албанія в Харкові. Цей акт насильства був нападом не просто на будівлю, а на сам символ албансько-української дружби. Втім, замість того щоб послабити нашу рішучість, він тільки зміцнив нашу відданість майбутньому України.

Підтримка Албанії не обмежується словами. Відповідно до Угоди про встановлення партнерських відносин між Тираною та Харковом, муніципалітет албанської столиці вже виділив кошти на відбудову школи в Київському районі Харкова. Цей проєкт — лише один із багатьох, які ми маємо намір реалізувати в межах повоєнного відновлення України. В угоді, яку ми підписали під час Всесвітнього економічного форуму в Давосі 21 січня 2025 року, албанська сторона виокремила Харків як місто «особливого інтересу» й пообіцяла надати пріоритет підтримці в його відновленні.

Албанія також систематично направляє гуманітарну допомогу — і через прямі фінансові внески, і через опосередковану підтримку. У перші місяці війни наша держава зорганізувала масштабні постачання вкрай важливих речей, забезпечивши українців харчовими продуктами, медикаментами й іншими предметами першої потреби. Водночас Албанія з розкритими

обіймами прийняла українських біженців, запропонувала їм безпеку та гостинність, — і цих дій ми не припиняємо.

Тоді як Україна рухається до відбудови, Албанія не відступає від своєї активної ролі. Ми зосереджені на освіті, інфраструктурі та гуманітарних проєктах, але й готові вивчати подальші можливості, які сприятимуть довгостроковій стабільності та процвітання України.

Візит іноземних дипломатів до прифронтового міста Снігурівка
Foreign diplomats visited the frontline-adjacent town of Snihurivka

— Які заходи публічної дипломатії планує втілити Посольство Албанії задля зміцнення співпраці та взаєморозуміння між нашими народами?

— Публічна дипломатія завжди була наріжним каменем албансько-українських відносин, сприяючи налагодженню глибоких культурних, освітніх і гуманітарних зв'язків між нашими народами. Їй одним з інструментів публічної дипломатії є культурна. Безперечно, вона впливає на формування іміджу та бренду країни. До війни албанську мову викладали в трьох українських школах у Запорізькій та Одеській областях, де албанська діаспора

проживає вже понад 300 років. І цю спільноту в Україні можна оцінити як сполучну ланку між двома країнами. Албанська сторона невпинно докладає зусиль до налагодження реальної співпраці з діаспорою, розвитку національної ідентичності, збереження та піднесення духовних і матеріальних традицій, а також для викладання албанської мови. Ми глибоко вдячні українській владі за підтримку цієї ініціативи, яка допомогла зберегти нашу спільну культурну спадщину. Крім того, в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті було створено Албанський культурний центр, а щорічні виставки, культурні обміни та студентські програми зміцнили взаєморозуміння між нами.

Усе змінила війна, зруйнувавши чимало з цих ініціатив. Однак ми залишаємося відданими продовженню та розширенню наших зусиль. Нині ми зосереджені не лише на збереженні культурних зв'язків, а й на гуманітарних ініціативах. Ми працюємо над програмами підтримки реабілітації в Албанії сімей українських військовиків і дітей, які постраждали від війни, даючи їм шанс на відновлення та повернення до нормального життя.

З 2015 року почесний консул Республіки Албанія в Україні Шахін Омаров активно працює над зміцненням албансько-українських відносин. Навіть у найскладніші часи він підтримує гуманітарні ініціативи і сприяє культурній та економічній співпраці. Його багаторічні зусилля й далі відіграють важливу роль у поглибленні зв'язків між нашими народами, а надто за допомогою публічної дипломатії. Серед важливих кроків для зміцнення культурних зв'язків — угода 2018 року між дипломатичними академіями Албанії та України, яка дала зелене світло створенню кафедри албанської мови в Харківському національному університеті імені Василя Каразіна.

Ми прагнемо відродити та розширити наші культурні обміни, зміцнити освітні партнерства та забезпечити подальший розквіт багатих історичних взаємин між Албанією та Україною. Усупереч викликам, віримо, що культурна дипломатія залишається потужним інструментом для ще більшого зближення наших народів.

— Ваша Високоповажносте, як Ви загалом оцінюєте нинішній стан українсько-албанських відносин, їхні найсильніші аспекти, а також сфери, які потребують окремої коротко- та довгострокової уваги?

— Відносини між Албанією та Україною міцні як ніколи. Наша політична та дипломатична співпраця значно поглибилася, й Албанія твердо стоїть пліч-о-пліч з Україною в її боротьбі за суверенітет та європейську інтеграцію.

Найсильнішими аспектами наших відносин є політична узгодженість з основних питань безпеки, військова співпраця та непохитна солідарність на міжнародних майданчиках. Утім, економічним взаєминам, торгівлі та інвестиціям є куди зростати. Зміцнення ділових відносин, розширення туристичних обмінів та сприяння інфраструктурним проектам матимуть вирішальне значення найближчими роками.

У довгостроковій перспективі Албанія незмінно підтримуватиме європейський шлях України та сприятиме її повоєнній відбудові. Разом ми розбудовуватимемо партнерство, засноване на спільних цінностях, взаємній повазі та баченні вільної й успішної Європи.

Дата інтерв'ю: 9 квітня 2025 року